

Butlletí de l'Estat Català

(Suplement destinat als Catalans de França i d'Amèrica)

Num. 6 — Segona Epoca

Paris-Catalunya Desembre 1924 i Gener 1925

Preu UN franc (40 cèntims)

Necessitat del Front únic ⁽¹⁾

Els arguments que s'han donat contra el front únic, han sigut en tot moment, d'una fablesa cadavèrica. El front únic era plenament justificat en temps de la situació política anterior a aquesta. Llavors, la situació política era dominada per el fet de la curta duració del govern militar. L'Acció Catalana, davant de l'esperança d'una situació prim-parada adopta la defensiva com a tàctica, una defensiva feta de murmuris i de brometa. Llavors, una tàctica aixís ja fou un error. Avui, la situació ha canviat. Seria potser exagerat buscar, en la política, una lògica mecànica i fatal. En cambi, la política té una lògica humana. Quan el Primo ha dit a Bilbao i el rei a Barcelona que governaran tot el temps que sigui necessari, no han pas fet saber una veritat d'ordre matemàtic. El que han volgut dir, única i exclusivament, es que governaran fins que els treguin. Si el front únic ja era justificat quan l'impressió general era la duració relativa del govern militar, no ho és doblement ara que Madrid juga la darrera carta?

El front únic es una necessitat tan gran que el poble es pensa que es un fet. El poble no s'equivoca mai. I be, s'ha de parlar clar: el front únic no es fet ni es vol fer. S'ha de dir ben alt que en aquests moments tràgics ens domina com mai l'insolidaritat més absoluta. Més allunyat està d'un catalanista radical un catalanista d'Acció Catalana que un castellà. Es absurd. Es revoltant. Però es llastimosament exacte.

No es pot fer cap argument contra el front únic, ni l'argument de la por. Ha de passar amb el front únic o sense el front únic el que ha de passar fatalment. El problema de la unitat de Espanya es l'únic problema de la monarquia. La monarquia es l'unitat. A les cases regnants hi ha poques idees però hi ha una experiència acumulada. La monarquia es el diposit de les idees conservadores i per tant de l'idea més conservadora que pot existir a Espanya, de l'unitat. Prepareu-vos doncs, catalans a tenir la monarquia sistemàticament a l'altre costat de la barricada. Així, aquestes idees centrals, super substancials, son les que fallaren abans d'ahir al senyor Cambó i ahir al senyor Puig i Cadafalch. Us diran que foren enganyats. Es exacte. Però el que els hi falla abans que tot fou l'instint polític.

La monarquia trobarà sempre polítics per fer una política unitaria. Per una raó molt senzilla. El problema català es l'únic problema que ha sentit i sent el poble castellà. Es un poble aquest, que històricament encare ha de néixer. Es un poble que no ha sigut mai ell, que no té una historia pròpia, ni un moment de personalitat autèntica. Es un poble que ha fet la política dels altres, que les vegades que ha sigut alguna cosa fou en tant que instrument dels altres. Es un poble ofegat a dins de l'història d'Alemanya, d'Anglaterra, de França o de l'Església. I es precisament perquè ha

sigut sempre un instrument perquè ha conservat les característiques nacionals ferotgement típiques. El problema català, per la part que conté la crítica d'Espanya, revolta fins a les entranyes la gelosia natural d'un poble i així sobretot perquè nega una historia. Per aquest cantó doncs, les coses son encare més clares. I davant de la fatalitat ofensiva que té el nostre problema, no hi ha dret, si es vol conservar una posició catalanista honorada, a buscar una porta de sortida. No. No hi ha sortida.

Com es possible doncs, si el nostre problema es una historia en marxa, tenir por del front únic? Es no tenir confiança en el fet mecànic del catalanisme.

S'al·lega, també, l'il·luminisme d'En Macià. Espanta, en aquest home, el De Valera. Aquest espant, localitzat a la Lliga, està be perquè la por es una de les innumerables formes de l'ignorancia. Però en els altres partits, així no es compren. Un munt de diferències separen en Macià i jo. Som dos homes d'altres èpoques i altres de formació diferent, de sensibilitat potser contrària. Us concedeixo que En Macià es un símbol del sentiment a condició de que em considereu suficientment fred per ésser un oportunista. I be, aquest oportunista us diu: En Macià és l'home que està d'acord amb el tò actual de la opinió catalana, En Macià es l'únic home que té una política. En Macià es la nostra única esperança. En Macià es sobretot l'home que porta avui la política amb suficient passió per tenir de Catalunya un coneixement exacte. No cal entrar en més explicacions. El temps dirà si el que avui sembla misticisme pur no es altre cosa que l'únic camí.

Per una serie de questions de caràcter pràctic, el front únic és indispensable. Cadascu pel seu cantó treballa com pot per donar a conèixer el nostre problema al món, però no es podrà fer feina profitosa fins que tots els treballs s'organitzin. L'organisme organitzador ha d'ésser el que surti del front únic. En els curs d'aquests treballs tothom s'ha donat compte que convindria, en certs moments, parlar en nom de Catalunya. Avui qui hi pot parlar? Ningu. Així sol ens fa perdre una quantitat de treball extraordinari. Només l'organisme sortit del front únic pot superar aquesta insoportable dificultat. I pels tractes que Catalunya ha emprès, ho ha d'empendre, qui sinó aquest organisme pot tenir plens poders?

En Macià proposa el front únic. El front únic ha de cristalitzar en un organisme que tingui plens poders i plena responsabilitat per tant. Totes les possibilitats son obertes davant d'aquest organisme. Cap compromís partidista hi pot tenir entrada, sinó es el de temperar la prudència amb l'audacia. I només un límit s'obra davant el treball a fer: el límit de servir a Catalunya.

JOSEP PLA.

Els ungits del diable

Temps foren temps que els reis eren ungits de Déu. Avui, en són del crim i de l'excració dels homes. I dic dels homes en absolut, perquè ells i els que els volten i els aguanteu no en son d'homes: son una mena de monstres que, semblants als cucs que s'arrosseguen per terra, només poden viure de fang, d'escòries i de podridura. Per així, si sotscauessiu un xic als fonaments dels trons reials, sempre trobarieu que es basen damunt d'un cementiri que no fa aquella olor de natural expiació que fan les cendres dels que moren en pau, sino aquella fortor de sang que fan encare, eixutes i tot, les dels que moren sota una mà criminal contra la qual criden venjança.

I, ai, que si sotscauessiu els del tron d'Espanya, entre aquestes cendres hi trobarieu la de molts catalans i entre aquestes veus de venjança hi sentirieu ronca hi tremoiosa la d'aquel·l'vetllet, Comte d'Urgell, darrer príncep de la casa catalana que morí averinat per un dels antecessors de l'actual rei d'Espanya que no fa gaire ens ho recordava en el Palau de la Generalitat, quan ens deia que ell era Borbó. No hauria calgut que s'hagués molestat en recordar-nos-ho: prou clar es el nostre problema que la distingeixen, solatge dels crims i de les aberracions d'una dinastia que se'n va a la posta.

No és estrany doncs, que per regenerar Espanya (no serem nosaltres els l'haurem degenerada) s'haigui triat el darrer gall borbónic que la regeix dos puntals com en Primo de Rivera i en Martinez Anido i un camp de honor com el del Marroc.

Si no teméssim ofendre els cignes, diriem, que el seu parlament davant dels alcaldes, flor i nata de Catalunya, fou el cant del cigne. No sabem veure quina fermesa pot tenir una corona que s'aguanta amb dos puntals que tambalegen, d'embríacs com estan sempre, i que per camp d'honor té un camp tant de honor com és el Marroc.

No parlem ara del Marroc: és una tragèdia massa cuenta perquè gosem parlar-ne ni una paraula mentre la consentim i ajudem a perllongar-la deixant-hi anar els nostres fills i germans. Parlem només un xic d'aquells dos puntals i especialment de Martinez Anido l'home més funest d'aquests temps que, al seu sadisme innat, hi adjunta el del malaguanyat Arlegui, la ombra del qual no l'ha deixat encara, havent-se reincarnat en el seu cos per acabar de dur a terme els crims que

ell en vida havia concebut i que la mort, compadint els homes no li havia donat temps a realitzar.

Es per així que si en Primo el veiem excel·lir entre els embriacs del vi de les orgies a Martinez Anido entre els embriacs de sang i de crims.

Quan ens imaginem el Martinez Anido, en el solc de les arrugues de la seva cara de faune escornat, ens sembla veure-hi un xic d'ombra de les tenebres dels dubtes i dels turments que li deuen regnar l'ànima. Ens dona la sensació de aquells homes que per calmar-se la veu del remordiment d'un crim comès, proven de fer un crim més gran encara. Volen rentar-se les mans tenyides de sang i se les esbandeixen en una nova sang encara més negra. Són una mena de abims tenebrosos que atreuen, engolidors les més vulgars vileses del món i els crims més horribles.

Voleu crim pitjor que el que ha acabat de fer ara amb aquest aixecament que ha provocat ell a Vera i que anava a provocar a Perpinyà i a Barcelona? Pobres idealistes joves, tots vosaltres que heu caigut en el parany i heu satisfet un xic la set de sang de aquest monstre!

Catalans, espanyols, homes d'on sigui que vingueu, alerta! El monstre no s'ha saciat i, enfellonit, rugeix de ràbia perquè tot-hom li ha vist la jugada. Volia fer-nos-hi caure també a nosaltres, els separatistes, fent espantar ensem als burgesos catalans i li hem guanyat la partida eis uns i els altres. Ni els burgesos se s'han espantat ni els separatistes en em llessat a les seves urpes!

Una cosa hem de agrair-li i és, la lliçó que ens ha donat i que ens servirà d'experiència. No és la darrera vegada que ens el parará aquest parany, però tampoc es la darrera que no hi caurem i que en sabrem fer befa. No per així afluiarem la corda de nostre arc sempre tivant i a punt d'aviar la sageta. Sempre apuntant i sempre alerta. L'avarem no quan ell voldrà sino quan nosaltres voldrem i creurem arribada l'hora.

Ara ens descobrim i, en nom de Catalunya i de l'humanitat, protestem davant del món de la mort donada als joves que, enduts per un ideal, han estat sacrificats a aquest monstre insaciable digne només del rei d'Espanya. I en peu de guerra i silenci, els ulls eixuts, escoltem com el cor ens plora, no sabem si d'odi o d'esperança.

CIVILS O MILITARS

Tan se'n en dona que manin els generals com els civils del P. U. P. N. hi guanyarem res en el canvi. Tan els uns com els altres són espanyols i volen que nosaltres siguem espanyols. Nosaltres no tenim inconvenient en ésser germans dels espanyols, com ho som dels francesos, irlandesos, egipcis i de tots els pobles i homes que ens permetin viure amb dignitat i amb llibertat, com han de viure tots els homes i tots els pobles. Però ésser espanyols mai, no en som ni em volem ésser.

Així doncs, no podem entendre'ns ni amb civils ni amb militars espanyols, i tots el canvis d'ala dalt fets a espalles nostres seran dolent per a nosaltres.

Estem en lluita contra l'estat espanyol i no pararem fins assolir la nostra independència i no ajudarem ni amb la nostra col·laboració indirecte a cap govern o partit es-

panyol que no reconegui el dret de Catalunya a disposar d'ella mateixa.

Que així ens portarà a la il·legalitat i al ostracisme per molt temps! Ja ho sabem i treballarem per escurçar-lo, ajudats, pels patriotes de fora i de dins que estan decidits a sacrificar interessos i vida per la llibertat del nostre poble. Els altres no els necessitem ni els demanem res, per ells faran i que s'entenguin amb les conseqüències llurs. Els qui no vulguin menjar el pa de la pressió i de l'exili hi sobren entre nosaltres.

Per combatre a l'opressor totes les armes son bones i tots els mitjans son adoptables.

Val més morir per la llibertat que viure dins l'esclavatge.

(1) Agrair cordialment a l'amic Josep Pla aquest article en pro del front únic. Encara que l'independència de criteri d'en Pla a «Acció Catalana» dona a aquest article el valor de la significació personal del distingit escriptor, es aquesta tan remarcable, que justifica el que nosaltres ens sentim joiosos de la seva col·laboració en aquesta tasca pel front únic català.

ABD-EL-KRIM I PRIMO DE RIVERA

Mentres els diaris espanyols parlen de suposats alçaments entre els partidaris del capdill moro, i del desprestigi d'aquest darrer entre els seus, en Primo de Rivera, amb totes les tropes fidels i glorioses i amb tot el prestigi del P. U. P., reclusa que recularàs cap a la costa, i aquí caic i aquí ensopego va deixant una a una les fortificacions i viles que tanta sang i tants diners costen al poble espanyol i a nosaltres pecadors, en mans del capdill moro que si perd en prestigi, com ens volen fer creure, augmenta en territori malgrat les contínues heroicitats espanyoles.

De cara a mar en Primo pero, afirma en cada intervenció que guardaran el litoral, des d'allí dictaran condicions i desarmaran les càbiles que vulguin gaudir de les felicitats i aventatges de la civilització espanyola.

Nosaltres no estem segurs que els espanyols deixin de conservar aquesta faixa de terreny com el Primo de Rivera es posarà la de Capità General per la que sospira, pero fem avinent que aquesta puja del general espanyol en cridar a tots els vents que conservarà la faixa i no anirà fins la platja arenosa es perquè Abd-el-Krim el desprestigiati exigeix per fer la pau amb els espanyols a més d'una colla de milions i altres minúcies, que aquests es retirin fins a la costa i nosaltres, malgrat els desprestigis de Abd-el-Krim, les subordinacions de les seves harques i els *duros castigos* tant esbombats per ministres i diaris espanyols, estem segurs que el Primo de Rivera acabarà per retirar-se gloriósament fins aquella ratlla amb tots els canons, armes i soldats i impedimenta que Abd-el-Krim tindrà a bé deixar-li retirar mitjant canvi aquella habil política de passar una ma i

Volem tots els homes germans pero no volem uns homes dominant als altres. Volem el pobles pacífics i germans pero no podem tolerar la sotmissió d'un poble a un altre poble.

En la nostra lluita contra l'opressió i la tirania adhuc l'engany i la deslleialtat son armes permeses car son les que'ls tirants usen contra nosaltres.

ORDRE

Des del mes de gener queda establerta la quotització per tots aquells que formen en l'organització.

Aquestes quotes seran lliurades a cada cap de Escamot i ell les passarà al cap de companyia a bescanvi de una valor igual de segells els quals seran lliurats als components de l'Escamot.

Aquests segells no podran esmarcar-se en cap altre cosa que no sigui el dit pagament, essent segellats al efecte.

La quota única serà de dues pessetes mesals i es podrà fer majors contribucions pels demés mitjants que es posaran a l'abast.

Els grups civils estaran també obligats al dit pagament i se'ls donarà ensems nous mitjans de quotització particular demés de material informatiu i tot el que per el major ordre freturin.

Els exilats al Luxembourg

Per tots els patriotes exilats. Des de'ls més coneguts als més anònims. I per a la meua esposa.

Mati d'hivern. La boira envocallaba, suaument, dolçament els arbres del jardí del Luxembourg. Encare una fulla oscilava en un arbre i queia sigzejant; com una ilusió darrera.

Oh! Luxembourg! Quina dolça melangia produeixes a l'ànima! Quin goig inefable i misteriós coniu; les fibres del cor; romanen sota aquestes branques blincades... Somniar... somniar sempre... Delícia màxima ofrenada a l'ànima ferida. Ah! desconfieu dels no somniadors. Els somniadors han plantejat la guerra a Espanya. Els somniadors han fet un xic més digna la nostra bandera. Els somniadors, l'han treta de les urnes electorals—vilipendi del grilló polític —i duran esbategant al vent al camp de la victòria! Si, somniar, somniar sempre! La política, es l'asse que tira carretó.—La política que voldria realitat, practicisme és i serà al cap de vall la força mecànica. Més, dels somniadors es la lluita alliberadora; dels somniadors la gestió feconda. Radera la dolça i amanyagadora boira del Luxembourg; la gesta victoriosa i definitiva...

Jo—deia un; he deixat a la muller i els fills. La meua dona jove, com jo—cantava, tot treballotejant, les melodies de la nostra terra. La meua casa era al camp, i en la quietut de les valls; la seva veu, sonava clara...

El cavall, arrencava la terra amb l'arada. Feia un sol enlluernador, sota un cel blavíssim.

La taca blanca de la meua filleta, allí baix... sota les oliveres. Un riurer clar i la veu de l'esposa, que cridava, Núri!

Ara sop aquí, trist; però no desesperat. Jo sé, que per a tornar a Catalunya, em cal l'eina al puny. Oh! llibertat que sacrificis demanes per al teu amor!

També he deixat jo, l'esposa i els fillots—deia, com una oració l'altre—. Sols els veia'l mati; joganers pujaven al meu llit i entremaliats cridaven, plens de joia: Pare, oh! pare!...—L'esposa; pàlida, claror de lluna; em sotjava amatenta i en joia interna... I em preguntava: T'agraden?—Jo la besava al front. I tenia de deixar-los. Tenia de deixar-los per anar a la Pàtria. Ara els he deixat per temps. Qui sab!... Mentrestant els rics, els polítics i altres que son poetes com jo pero que en fan i a sou, es passejen per la Rambla...

Tenia una estimada—deia l'altre— que li plavien les flors. Oh! quina joia la meua; fer-li ofrena a l'hora del dinar d'un pom de violes. M'estimes? li deia jo. Ella callava i una llàgrima li baixava cara avall. Ella ja presentia que jo, per anar a la nostra llibertat un dia tindria de fugir d'aquell niu de amor; amor, diners i pervindre; ho he donat per Catalunya! Jo era modest; era pobre; però he sigut més ric que'ls altres. Que'ls altres; es traïdors i els cobars. Ximple!—ne han dit—i bé i qué? si jo m'ho he gastat tot en dignitat i en honradesa?

Que es la pressó, pel que no tem a la mort? Els patriotes hindous, es donaran ot-seguit compte que'l *Swaraj*, triga, perquè nosaltres no estem encare preparats a veure venir la mort, sens emoció. Així, que'l nombre de patriotes, lloposats a morir, augmenti, el seu sacrifici esdevindrà un instrument poderós per la salut del altres o de la raça nostre i el sofriment serà més petit. El sofriment que's du amb joia, deixa d'ésser sofriment i esdevé motiu de felicitat inefable. L'home que fuig davant probables sofriment, pateix continuament de sofriments fantasmagorics; avans que'l dolor o sacrifici veritables se li apropin. Quan l'hora del sacrifici li arriba, és ja mitg mort. Es precs doncs, que'ls patriotes, ens preparem a la mort, a la pressó i ha altres eventualitats d'aquest genre.

I tu?—diguereu els interculadors a un jovincel; magre; de mirada ferrenya: — Jo vaig deixar la meua mare. Pobre! Quan els vespres jo tornava a casa de les reunions patriótiques; ella m'esperava... Jo la trobava reçant el rosari, al cap de taula. Em mirava, a cua d'ull i també jo veia com unes llàgrimes li corrien cara avall.

Ah! mare—jo li deia. Donar per donar la vida, cal donar-la per la nostra Pàtria.

Pocs dies després; m'agafaven i un concell de guerra, em condemnava a vuit anys de pressó.

Però... l'anell fugí; com vosaltres, companys; també escapareu...

La mare me escriu: Te, fill; t'envio un escapulari de la Mare de Déu del Carme; no t'el treguis mai del damunt.—Li he jurat. No m'el trauré mai del damunt. Jo hi faré la guerra!

La meua llar—llar del pregon de la vella Empúries—era la meua joia i la meua felicitat. De lluny per la plana, verda i ufana s'entreveïssaba, entre'ls canyars i les pinedes.

I els pagesos la senyalaven amb el dit, mormolant:

Allí; allí, és la casr d'aquell catalanista.

I are, on és? Segurament interrompien.

Are es a França! ...I deu fer també, un cel clar i al lluny la mar onejanta, blavíssima. I en la quietut d'are; l'*Angelus* magesuós, seré, cel amunt!...

Oh!—deia un altre, diguereu, sentit, com cantava els *couplets* de la Pilar Alonso! Donava bo; oír-la! La meua xicota, era esbojarrada, però amb un cor i una ànima, que feia enternir! Era l'enveja de les noies de Sabadell!

Més, ara m'escriu que resta tant trista i que reça un pare-nostre tots els dematins, perquè obtinguem la llibertat i jo m'hi pugui casar. Veurem... veurem!

Veurem... veurem! pensarem per si, els interculadors patriotes somniadors en el Luxembourg—Veurem; es repetien, com si el fons del tot d'aquella boira; que tot ho envocallaba ne havia de sorgir una llibertat, pastada per unes ànimes torturades.

I tots els esguards, goitaren al capdill.

El capdill, vell; erguit, elegant i de llinea pura, encar; girà la testa, davant les mirades amigues.

Ell, no digué paraula, però... també plorava!

La fontana de Medicis; feia una cantincela trista.

Una noia de llavis pintats i ulls grisos; llegia, passejant-se, una novela d'amor. Un estudiant japonès, repasava, una lliçó de matemàtiques. El rellotge de la Sorbona, feia caurer les hores solemnes, acompassades... i l'*Angelus* s'oïa del cloquer de l'Església de Saint-Sulpice...

V.

París, 16 gener del 1925.

França, Anglaterra Egipte i el Marroc

No som diplomàtics ni profetes, però tenim nas i ulls a la cara i no acostumem a ensenyar el darrera als nostres enemics com els militars espanyols. Per aixó arran del conflicte anglo-egipci i les converses tingudes a París per Chamberlain i Herriot, diem que Anglaterra i França s'han posat d'acord—mentre en Quinyones de Leon badava—per a deixar en llibertat a la primera dins l'Egipte i a la segona al Marroc i no tardarem a veure—abans dels 6 anys de que parla en Primo per resoldre el plet africà—com tropes franceses per Xauen i Laratx amb menys *duros castigos* i *combates gloriosos* enllacen la seva colonia marroquina amb la zona internacional de Tanger i si no fan el mateix amb Ceuta, Melilla i Tetuan serà perquè Anglaterra prefereix tenir en aquestes places voreres a l'Estret de Gibraltar els canons espanyols als francesos perquè sab que mai fan toc ni per casualitat, com el ruc de la fàbula llur.

Sense ésser profetes ni diplomàtics el temps ens donarà la raó.

Mentre donguem homes pel Marroc i gentada pels carrers oficials no serem dignes de tenir llibertat ni soberania.

L'ensorrada d'Espanya

Aquella copa de xampany que el cinic comandant de l'«Espanya» promet veure a bord dins Gibraltar una setmana després d'haver embarrancat, ens l'havem beguda nosaltres satisfets al sebre la nova del seu definitiu esfrondament.

Un pobre espanyol ens l'ha pagada puig ens jugàrem *dos amadeos* ell que'l vaixell es nosaltres que no sortiria més de les roques que l'emprisonaven.

Així com hem guanyat aquesta aposta guanyarem la feta sobre el futur ensorrament de la pobre Espanya en termes no llunyans.

I si tenim fe, voluntat i coratge aquesta no's farà esperar.

A tots els Catalans patriotes residents a les poblacions del mitg-dia se'ls recomana s'organitzin amb Escamots de 5 homes i ingressin a l'Estat Català.

El sindicalista lluita pel bé dels seus, l'espanyol per dominar els catalans; cal que els nostres economistes se'n fassin càrrec.

La disciplina és la forjadora del triomf i l'entusiasme i l'abnegació els seus millors soldats.

MOHATAMA GOUDHI (La Jeune Ind.)

Catalans, alerta!

Catalans, a vosaltres els que inspirats en el sentit de reparació—l'únic digne d'un bon català—us heu acoblat com a soldats en ordre de batalla, sota la nostra bandera, que és la bandera de Catalunya, a vosaltres voldria que arribés la meua veu en aquestes hores de quietud aparent i d'aquest silenci plé de menaces.

Si la persecució ens ha allunyat materialment els uns dels altres, penseu que també, més que mai, ha fet que es retrobessin les nostres ànimes i que es sentíssim foses en aquella comunió d'esperit que salva les distàncies més llunyanes.

Aquesta comunió d'esperit es la que ara hem de vetllar més que mai, car per ella sentim dintre nosaltres la circulació que ens fa membres del cos de Catalunya, d'aquest cos que'l dolor ha acabat d'activar i de fer tan sensible. Es per aquesta comunió, també, que som més catalans com més l'adversitat i la força ens allunyen de Catalunya i que, en carn i esperit ens sentim llatzerats de les seves ferides, i rejoyenits de les seves festes i poixances.

Fou per fer més forta aquesta unió sagrada que fa de tots nosaltres una sola cosa en Catalunya, que us vaig cridar a la darrera assemblea celebrada en aquesta terra de llibertat, amb mi i amb els altres meus sempre tan hospitalaria; per atreure i relligar elements que personalismes mal entesos anaven disgregant de mica en mica i que intencions que no volem qualificar els feien moure per encomanar aquest esperit de disgregació a la part de nosaltres que ha de tornar més compacta, com es l'exèrcit de l'alliberació de Catalunya.

Ja sabem tots que es debaté en aquella assemblea i es, essencialment, que m'adreso a vosaltres per assabentar-vos de com els acords que hi foren presos, per damunt de la persecució ja van ésser una bella realitat que ompli d'esperances. Vosaltres doncs, no escolteu cap altra veu que no sigui la nostra i que no vingui directament de nosaltres.

Mes fermes que mai i més compactes, sapiguen estar amatents, mateix que si us trobessiu en peu de guerra, a la veu d'ordre que potser us sigui donada l'hora que menys penseu i el dia que menys sospitareu. Es en el silenci que es congrien les revolucions i en el silenci pacient que s'ha de saber esperar-les.

No hi haig moment que desitjosos no us pregunteu. Si serà avui. I si forà. Aquesta ha d'ésser tota la nostra il·lusió i el foc que ha de consumir la vida interior de la vostra ànima, mateix que esposos novells que senten atancar-se l'hora de les nocces. L'esposa, però, que esperem nosaltres, és esposa de sang i a les esposes de sang no se les espera amb timidesa, ni esllanguiments massa sensibles ni a la claror pàl·lida de llanties, sino amb fortitud d'esperit tivantor de braços, i a la lluisor sagrada de les espases.

La nostra esposa de sang és Catalunya no allibarada encara del martiri cruent que la va ensagnant mes de dia en dia; martiri de la seva llengua otegada en els llavis de nostres infants martiri de la seva bandera arrancada del braç del jovent i del pit de les donzelles, martiri de les seves institucions, desflorades en la plenitud, de la seva juvenesa: martiri de les seves festes, perturbades d'una manera sagnant i vandàlica; martiri de la seva

joventut, que mor en terres africanes, amb recança de no poder morir per ella, i martiri dels mateixos morts seus, la memoria dels quals fou vilipendiada per les paraules d'un rei—sintisi de totes les degeneracions i cretinismes d'una dinastia que gosà recordar-nos en plena Catalunya, la repugnant imatge de Felip V de funesta memoria.

Catalans, romandre passius i resignats, anar a la solució de futures col·laboracions mes o menys cordials, duguin l'etiqueta que duguin, fora per Catalunya un martiri sense gloria, una mort sense resurrecció. Les taques de sang només amb sang poden ésser rentades i les coses de l'esperit mai, enlloc del mon s'han comprat a pes d'or ni de moneda. La llibertat dels pobles, només s'ha comprat sempre al preu de la sang. I ai de aquells que, un dia, la compren a preu de moneda, que a preu de moneda se la tornen a vendre.

Us parlo en aquest to, perquè no manqueu, a hores d'ara homes de Catalunya que, d'una manera velada comenceu a maldar per fer caure en descredít els procediments purs de la violència. Creuen encare en futures declaracions mes o menys roges entorn de la monarquia; esperan encara en procediments tant desacreditats com son les eleccions, a casa nostra; no fóra estrany, si nosaltres no ens hi oposéssim per dignitat, que un dia els fóressim a veure de braç amb polítics espanyols d'aquells els quals tan poques coses ha d'agrahir Catalunya, ni ells mateixos, enganyats com n'estan per vegades. Catalans, alerta! que no se'ns juguin la gloria del martiri cruent que ha sofert i està sofrint encara Catalunya.

Ens diuen il·lusos i exaltats. Acceptem el nom d'exaltats, però amb consciència. Si tant exaltats, sense seny, haguéssim estat, hauriem caigut en el parany que més d'un cop s'ens ha posat, provocant-nos a l'atemptat personal que sempre he cregut innoble i mancat d'eficàcia; si tan exaltats, sense seny, haguéssim estat hauriem caigut en aquest altre parany que el funest Martínez Anido ens havia parat també a Vera a Perpinyà i fins a Barcelona. Tant-debo haguéssim escoltat tots la meua veu. Aquests pobres joves que hi sucumbiren, màrtirs de gens provocadors d'aquests monstres sanguinaris tan tradicionals en els governs de Espanya, no s'haurien deixat sacrificar d'una manera tan criminosa i digna de l'aprobí de tots els homes del mon. Nosaltres som exaltats, però sabem contenir els exaltaments fins el dia que sigui. Aquest és el millor i l'únic oportunisme, el que porti la llibertat de Catalunya.

Penseu que si no us he cridat abans, es perquè no he cregut arribada l'hora de la victòria, i penseu també que, quan us cridi podeu venir ben rafiats, mateix que anessiu a una festa, que una gran festa ha de ésser per Catalunya aquest dia que presento i que en veritat, us dic que ja s'atança.

Catalans, alerta!

FRANCESC MACIÀ.

París, gener de 1925.

OH, JOVENTUT, REDIMEIX-NOS

No cal que anem a cercar exemples historics llunyanos reculant segles enllà. Dins l'època moderna, dins mateix de la època contemporània, al voltant nostre, veurem els exemples convincents de ço que és un moviment nacionalista i dels mètodes que cal emprar per fer-lo triomfador.

S'ha dit que cap plet nacionalista s'assembla a altre plet nacionalista, que tots tenen quelcom propi i peculiar que els dona un caràcter distint dels altres, però també és cert que tot plet nacionalista té dues coses comunes amb tots els altres: Que es tracta sempre d'una nació sotmesa a un poder estrany: nació, estat, etc., i que el poble vol lliurar-se d'aquest jou o tutela i adquirir la llibertat plena, la sobirania integral.

Els pobles que pretenen tenir un plet nacionalista i no volen foragitar aquest poder estrany acontentant-se solament amb una autonomia més o menys limitada, amb una no-sobirania amb aquest poder opressor no tenen tal problema nacionalista, tenen solament un problema de llibertat però no de sobirania, senten la necessitat d'un més folgant desenrotllament però no tenen plena consciència de la seva personalitat vol ésser mestre absolut de les seves decisions i dels seus actes i el poble qui té plena consciència de ésser una nació vol forçosament la plena sobirania, atribut essencial de tota nacionalitat ben formada.

Deixem de banda els problemes, doncs, de llibertat i autonomia i mirem com plantejen i resolen avui arreu del mon els problemes de sobirania, de dignitat nacional més que de vida nacional.

Irlanda s'alça sencera contra l'immens poder britànic sense sospesar-ne les conseqüències portada sols amb l'afany d'ésser lliure i sobirana i després d'una lluita titànica que cobrí la terra pàtria de tombes d'herois i de màrtirs obté la llibertat, queda en peu encara l'ànima irreductible popular que vol sencera la sobirania de la Nació i viu en perennal rebeldia moral fins assolir-la, car Irlanda acabarà gaudint de la completa independència, per la que moriren a milers els seus fills abnegats:

Egipte obté d'Anglaterra la llibertat però sospira per l'independència perquè sent plena consciència de la seva personalitat nacional, i el poble es revolta, els estudiants actuen i els ministres dimiteixen mentres les cambres protesten.

Anglaterra inondarà de soldats la vella terra faraonica, les seves armes bloquejaran els ports egipcis però l'ànima del poble restarà drete fins alçar dignament la seva sobirania completa.

I nosaltres els catalans, que tant parlem de plet nacionalista, que farem?

Que'ns diuen els titulats líders nacionalistes antics i moderns? Sentim en llurs paraules aquesta dignitat, veiem en llurs actes aquesta abnegació que servaren i practicaren sempre els nacionalistes irlandesos i egipcis, els patriotes txecs i polenesos?

Quan la revolta militar espanyola anorrea d'arrel les poques llibertats civils que gaudíem, quines protestes s'aicaren, quines veus se sentiren, quines actuacions es veieren?

Levat d'ESTAT CATALA i elements radicals del nacionalisme amb el Macià al cap, que'ns declararen en franca rebeldia i llençaren un manifest reclamant l'independència de Catalunya inici d'un labor constant, fora de totes les lleis i burlant totes les persecucions, quins feren els elements que imitaren la bella gesta llur? quins foren els titulats nacionalistes que tingueren una actitud digne i serena? quins els que no temeren parlar i obraren com veritables nacionalistes?

Es dissolgué l'ajuntament, i quatre policies sis motos i dos generals foragitaren de casa la ciutat els conceillers de la urbs, sense que un de sol alcés la veu digna i reposada protestant de l'atemptat a la sobirania del poble.

I quan més tard la dictadura militar dissolgué la Mancomunitat, tanques voltes anomenada en mitins i reunions el Parlament de Catalunya quins foren els diputats, quin el president que solemniament proclamà la seva fe en el triomf de la justícia i del dret del poble a fer-se les lleis i governar-se; qui fou el que s'ençarà amb el poder avilidor per mostrar-li l'ànima viril del poble català reclamant la llibertat?

Sota les baionetes del govern egipci dimissiona abans que donar compliment a les exigències del poble tirà; davant dels canons els parlaments protesta i la lliura a la Societat de les Nacions, i els seus membres son empresonats.

Dins la preso els irlandesos afirmaven la seva fe en l'independència de la pàtria llur. De Valera és condemnat a mort i fuig abans que ajupir-se i renegar del seu ideal Els estudiants van al patíbol amb el somriure als llavis.

Oh pobles generosos! o herois sublimes! o màrtirs conscients! o consciències desvetllades i fermes!

I tu, tu Catalunya, on son els teus fills? On son els qui tant cridaven? Vergonya, vergonya que no som encare prou conscients, prou decidits i prou forts. La fortitud és una virtut inconeguda, en terres catalanes el sacrifici una paraula vana, la consciència nacional una momia enterrada fa cinc-cents anys.

Oh Catalunya, la retuda, la impotent! Que cal fer per deslliurar-te? Només confiem en les noves joventuts; cal interessar tots els polítics nacionalistes els que parlaven i avui callen i se amaguen, cal ésser poc però decidits, no temem la mort ni la preso, saber manejar l'arma i ésser boigs a bastament per llençar d'una borsada totes les velles falornies burgeses de pau, prosperitat, família i treball, que sols escauen bé als pobles lliures però que son-dogals dels pobles esclaus, i anar al camp amb el cap clar, el pit obert i les mans fortes per a fer-hi triomfar la independència i rentar als catalans dels pecats de covardia i servitud.

El nou Comitè

El nou Comitè encarregat de la Secció de Defensa, treballa activament per a la reorganització de tot ço que fa referència als escamots, especialment per establir un enllaç de comunicacions perfecte que permeti transmetre i rebre les ordres amb la màxima rapidesa i seguretat. A aquest fi es prega als caps d'escamots forans el compliment amb puntualitat de les ordres que els sien donades i un mutisme absolut per aquells a qui no vandrídes.

El mon cada dia s'enfosqueix.
¿ Que seria d'aquest crepuscle, sens l'irridiació de les idees, que'ls homes anomenen utopies?

JOSUÉ CARDUCCI.

